

بیاد آت

تفسیر سوره ی

حکمتی

حضرت آیت الله العظمی غامنه ای رحمة الله

انتشارات انقلاب اسلامی

بیان قرآن؛ تفسیر سوره‌ی حشر

حضرت آیت‌الله العظمی‌ خامنه‌ای (مدظله‌العالی)

ناشر: انتشارات انقلاب اسلامی

وابسته به دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی‌ خامنه‌ای (مدظله‌العالی)

چاپ چهارم: زمستان ۱۴۰۲

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

شابک کتاب: ۹۷۸-۶۲۲-۷۴۹۱-۵۴-۸-۵۳-۱-۷۴۹۱-۶۲۲-۹۷۸

نشانی: تهران، خیابان جمهوری اسلامی، خیابان فلسطین جنوبی، خیابان شهید صالحی، شماره‌ی ۲۶

مرکز پخش: ۰۲۱۶۶۴۰۵۱۰۰

فروشگاه قم: ۰۲۵۲۷۷۰۱۸۵۲ فروشگاه مشهد: ۰۵۱۳۲۲۸۱۲۲۵-۷

تارنما: www.KhameneiBook.ir

پست الکترونیکی: Info@Book-khamenei.ir

سامانه‌ی پیام کوتاه: ۱۲۰ ۲۰ ۱۰۰۰

ویرایش این کتاب بر اساس قواعد ویراستاری

دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی‌ خامنه‌ای (مدظله‌العالی) انجام شده است.

سرشناسه: خامنه‌ای، سیدعلی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ -

عنوان و نام پدیدآور: بیان قرآن؛ تفسیر سوره‌ی حشر؛ نویسنده سیدعلی خامنه‌ای

مشخصات نشر: تهران: انتشارات انقلاب اسلامی، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۲۶۴ ص.

شابک دوره: ۹۷۸-۶۲۲-۷۴۹۱-۵۳-۱-۷۴۹۱-۶۲۲-۹۷۸

شابک کتاب: ۹۷۸-۶۲۲-۷۴۹۱-۵۴-۸-۵۳-۱-۷۴۹۱-۶۲۲-۹۷۸

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا.

یادداشت: کتابنامه به صورت زیرنویس.

موضوع: تفاسیر (سوره‌ی حشر)

رده‌بندی کنگره: BP1۰۲/۸۵۳

رده‌بندی دیویی: ۲۹۷ / ۱۸

شماره‌ی کتابشناسی ملی: ۷۶۲۱۴۵۸

مقدمه

قرآن کریم مجموعه‌ی آخرین ذخیره‌ی معنوی وحی الهی برای بشریت است که انسانها را به راه‌های سعادت و فلاح و رستگاری هدایت میکند. علی‌رغم توصیه‌ها و دستورات مؤکد رسول اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم) و ائمه‌ی اطهار (علیهم‌السلام) بر قرائت، فهم، درک و عمل به قرآن کریم و تحقق جامعه‌ی قرآنی، متأسفانه در طول تاریخ به این وظیفه‌ی مهم بی‌توجهی شد که نتیجه‌ی تلخ آن سلطه‌ی حکومت‌های طاغوتی بر مسلمانان و عقب‌افتادگی از مسیر سعادت برای فرزندان متوالی بوده است.

با پیروزی انقلاب اسلامی ایران به رهبری حضرت امام خمینی (قدس‌سره) که با بازگشت به قرآن و اسلام و احیاء تعالیم دینی و قرآنی صورت گرفت توجه دوباره به مراجعه، قرائت، فهم و درک و عمل به قرآن در جامعه‌ی اسلامی ایران رونق گرفت و جلسات تلاوت، تفسیر، و مسابقات قرآنی حفظ، مفاهیم و... در جای جای ایران اسلامی برپا شد.

حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (مدظله‌العالی) که خود از دوران پیش از پیروزی انقلاب و در جریان مبارزات علیه رژیم طاغوت از برپاکنندگان و معلمان دروس فهم و تفسیر قرآن کریم بوده‌اند پس از پیروزی انقلاب اسلامی و نیز پس از تصدّی رهبری انقلاب اسلامی همواره از مشوقان و توصیه‌کنندگان برجسته در ترویج و گسترش جلسات تلاوت و تفسیر قرآن کریم میباشند.

از دوران قبل و پس از پیروزی انقلاب اسلامی جلسات تفسیر متعددی از معظّم‌له در دست است که حاوی مطالب و نکات بسیار راهگشا و آموزنده در فهم مفاهیم بلند قرآن کریم میباشد.

خواننده‌ی این مجموعه تفاسیر بروشنی با روش و سبک خاص ایشان در تفسیر و تشریح آیات قرآن کریم آشنا شده و توجه ایشان به نکات روشننگر این کتاب نورانی در برپایی و تحقق حکومت اسلامی و مباحث اجتماعی - سیاسی را درمی‌یابد، چنان‌که این توجه در استناد و رجوع معظّم‌له در بیانات متعدّد در تمامی سالهای قبل و پس از پیروزی انقلاب اسلامی تاکنون بوضوح قابل مشاهده است.

حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (مدظله‌العالی) بنابر سطح مخاطبان که گاه از طلاب حوزه‌های علمیه و یا دانشجویان و ... بوده‌اند در جلسات تفسیر از مثالها و نمونه‌های قابل فهم و بروز جامعه استفاده کرده‌اند.

بررسی و فهم جلسات متعدّد تفسیر ایشان، بخوبی روش، سبک و نوع برداشتها و استنادات معظّم‌له به قرآن کریم را بر خواننده‌ی محقق آشکار میسازد. برخی از ویژگی‌های روش تفسیری ایشان قبل از این در مقدمه‌ی کتاب «تفسیر سوره‌ی براءت» منتشر شده بود و اکنون در کتابی مستقل و با توضیحات مفصل‌تر و نمونه‌پژوهی بیشتر در دسترس پژوهشگران علوم قرآنی و عموم علاقه‌مندان میباشد.

کتاب حاضر متن ویراسته‌ی جلسات تفسیر سوره‌ی حشر است.

این جلسات در دوران مسئولیت ریاست جمهوری معظّم‌له در جمع پاسداران و اعضای دفتر ریاست جمهوری در ۱۰ جلسه از هجدهم تیرماه تا بیست و سوم مهرماه ۱۳۶۱ برگزار شده و تقریباً تمامی ۲۴ آیه‌ی این سوره مورد بحث قرار گرفته است.

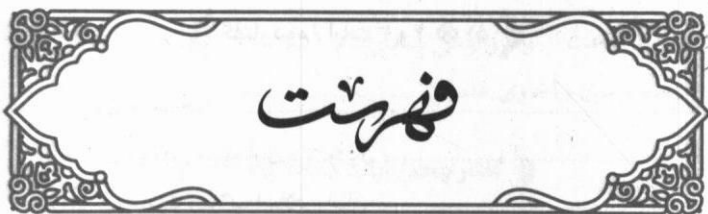
ایشان درباره‌ی علّت انتخاب این سوره و سوره‌های دیگری که در این جلسات مورد بررسی قرار گرفته میفرمایند: «علّت اینکه اینجا را انتخاب کردیم این است که سوره‌های جزء بیست و هفتم و بیست و هشتم

و این حدود، غالباً سوره‌های مدنی و از سوره‌هایی است که در مدینه‌ی طیبه بر پیغمبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) نازل شده و مربوط است به بعد از تشکیل حکومت اسلامی، یعنی مثل وضع کنونی ما.

نوع مطالب و مسائلی که بعد از تشکیل حکومت برای یک جامعه لازم است با نوع مطالب و مسائلی که [مربوط به] حین مبارزه‌ی مردم برای تشکیل حکومت اسلامی است فرق میکند؛ کماینکه شما در جامعه‌ی خودمان هم این را مشاهده میکنید. امروز شما یک مسائلی دارید که این مسائل قبل از بهمن ۵۷ برای شما وجود نداشت، مطرح نبود؛ آن روز مسائلی داشتید که امروز برای شما مطرح نیست. مثلاً مسئله‌ی منافقین و مسئله‌ی نفاق، مسئله‌ی عدالت اجتماعی، مسئله‌ی حکومت، مسئله‌ی جهاد در جبهه‌های جنگ و ده‌ها مسئله از این قبیل، مسائل عمده‌ی بعد از تشکیل حکومت است و این مسائل همان مسائلی است که در آیات مدنی بیشتر به آنها پرداخته شده.»

امید است جامعه‌ی اسلامی ایران بخصوص جوانان آینده‌ساز کشور هر چه بیشتر با مفاهیم و معانی بلند قرآن کریم این چراغ هدایت بشر آشنا شده و به وظایف خود در تحقق جامعه‌ی اسلامی عمل کنند؛ ان شاء الله.

انتشارات انقلاب اسلامی

﴿ گفتار اول / آیات ۱ و ۲ ﴿ ۱۷ ﴾

۱۸	عَلت نام‌گذاری سوره یس
۱۸	نگاهی کلی به محتوای سوره
۲۰	معنا و آثار تسبیح خدا
۲۲	کیفیت تسبیح خداوند توسط موجودات عالم
۲۶	عَلت شروع سوره ی حشر با تسبیح خدا
۲۹	تفاوت کفار مسیحی و یهودی با مؤمنان آنها
۳۰	اولین تبعید دشمنان اسلام
۳۱	شرح ماجرای یهودیان مدینه
۴۱	عَلت اخراج یهودیان بنی‌النضیر
۴۱	کیفیت غزوه ی بنی‌النضیر
۴۳	ناباورانه بودن پیروزی بر بنی‌النضیر برای مسلمانان
۴۴	اولین کمک الهی در جنگ با دشمنان، ایجاد ترس در دلشان
۴۶	دستور خداوند برای عبرت گرفتن از عاقبت دیگران

﴿ گفتار دؤم / آیات ۳ و ۴ و ۵۱ ﴾

- ۵۵ قطع درختان به امر خدا
- ۵۶ ناباورانه بودن پیروزی مسلمانان بر یهودیان
- ۵۷ تطبیق آیه بر حوادث انقلاب اسلامی ایران
- ۶۱ حتمی بودن عذاب برای یهودیان بنی قریظه
- ۶۲ فلسفه‌ی جهاد با دشمنان دین
- ۶۳ علت مخالفت دشمنان با دین
- ۶۹ مقابله‌ی انقلاب اسلامی با معاندین

﴿ گفتار سوّم / آیات ۵ و ۶ و ۷۳ ﴾

- ۷۴ علت دستور بی‌گرم‌تر اکرم برای قطع درختان
- ۷۷ اهمّیت قاعده‌ی «فیل انفسکم فاسد»
- ۷۹ راه حلّ مسئله‌ی فلسطین با استناد به آیه‌ی «ما حرّای بنی التّضیر»
- ۸۴ قطع درختان برای خوار کردن بنی التّضیر
- ۸۵ معنای فسق
- ۸۶ انجام رفتارهای عنادآمیز؛ علت تغییر برخورد با مخالفان
- ۹۰ حکم «فی‌ء»

﴿ گفتار چهارم / آیه‌ی ۷ و ۹۵ ﴾

- ۹۶ موارد مصرف «فی‌ء» و «انفال»
- ۱۰۶ سهم ذی‌القربای فقیر و یتیم و در راه مانده از انفال
- ۱۰۷ واجب نبودن رعایت تساوی در بین این شش مورد
- ۱۰۷ خرج شدن انفال در مصالح جامعه
- ۱۰۸ هدف از مصرف انفال؛ تمرکز نیافتن ثروت نزد ثروتمندان

- ۱۱۰ اهمّیت اطاعت از اوامر و نواهی پیامبر اکرم
- ۱۱۱ عقوبت دنیوی و اخروی عصیان

﴿ گفتار پنجم / آیات ۸ تا ۱۰ ﴾ ۱۱۳ ﴿

- ۱۱۴ خلاصه‌ی بحث قبل
- ۱۱۷ محلّ مصرف سهم خدا و پیامبر
- ۱۱۸ مدح مهاجرین
- ۱۱۸ فرهنگِ خوبِ طلبکار نبودن از خدا
- ۱۲۰ امید مهاجرین به دستیابی به رضوان و فضل الهی
- ۱۲۱ تأمین فقرا و مستمندان؛ از اصول نظام اسلامی
- ۱۲۱ لزوم ترجیح رضایت خدا بر بهره‌مندی‌های مادی
- ۱۲۲ اهمّیت یاری‌رسانی مهاجران
- ۱۲۳ ارزش صدق عملی
- ۱۲۳ صداقت عملی مهاجران
- ۱۲۵ صرف سهم خدا و رسول در نیاز مهاجران فقیر
- ۱۲۵ انصار اهل مدینه
- ۱۲۵ دو احتمال درباره‌ی فقره‌ی مربوط به انصار
- ۱۲۷ مدح انصار
- ۱۲۸ سامان یافتن واقعی جوامع با ایمان داشتن به خدا
- ۱۲۹ لزوم توأم بودن ایمان قلبی و عملی
- ۱۳۱ دو معنا برای «تَبَوُّء»
- ۱۳۱ اهمّیت همدلی در جامعه
- ۱۳۲ مطلوب بودن اتحاد با مؤمنان نه کافران
- ۱۳۲ بهره‌مندی کفّار از خیرات حکومت اسلامی
- ۱۳۴ ضرر اعتماد کردن به کفّار

- صفات انصار در این آیات ۱۳۶
 رستگاری در گرورها شدن از سُخ درونی ۱۳۸
 تعلق انفال به فقرای مسلمان بعد از فتح مکه ۱۴۰
 لزوم قدرشناسی از سابقین ۱۴۱
 اهمّیت دعا برای خالی شدن دل از کینه‌ی مؤمنان ۱۴۱

﴿ گفتار ششم / آیات ۱۱ تا ۱۷ ﴾ ۱۴۳ ﴿

- علّت پرداختن به مسئله‌ی نفاق در قرآن ۱۴۵
 در خطر بودن ایمان ۱۴۶
 ایمان مستقر و ایمان مستودع ۱۴۷
 جریان نفاق در مدینه ۱۴۹
 نفاق دوجانبه‌ی منافقان ۱۵۱
 همفکری؛ ملاک برادری مؤمنان با مؤمنان و منافقان با منافقان ۱۵۲
 وعده‌های دروغین منافقان به کفار اهل کتاب ۱۵۴
 سنت الهی در پیروزی اهل حق بر کفار و منافقان ۱۵۶
 ترس کفار منافق از مؤمنان بیشتر از ترس از خدا ۱۵۷
 ترس منافقان از جنگ با مؤمنان در محیط باز ۱۵۹
 اتحاد و استحکام ظاهری و دروغین منافقان ۱۶۱
 وحدت از خدا و اختلاف از شیطان ۱۶۳
 ضعف عقلی؛ علّت تشکّل درونی منافقان ۱۶۴
 تشبیه وضعیّت یهودیان بنی‌التضریر و منافقان به یهودیان بنی‌قینقاع ۱۶۴
 کفار و منافقان؛ عناصر یک بار مصرف شیاطین ۱۶۶

﴿ گفتار هفتم / آیات ۱۸ و ۱۹ ﴾ ۱۶۹ ﴿

- ضرورت مراقبت از خود و پرهیز از ایجاد نفاق ۱۷۰

۱۷۱	ضرر خودفراموشی و خدافراموشی
۱۷۲	ترجمه‌ی آیه‌ی ۱۸
۱۷۲	بحثی درباره‌ی معنای تقوا
۱۷۴	هوشیاری و برحذر بودن؛ عنصر اصلی تقوا
۱۷۸	نقش تقوا در حفاظت از ایمان و بهره‌مندی از هدایت قرآن
۱۷۹	اهمیت مراقبت از اعمال
۱۸۱	لزوم آینده‌نگری در زندگی دنیوی
۱۸۱	آینده‌نگری پیامبر اکرم
۱۸۴	اهمیت توجه به کیفیت اعمال و اخلاص آن
۱۸۶	علت امر دوباره به تقوا در آیه
۱۸۷	خودفراموشی؛ مجازات خدافراموشی
۱۸۷	عوامل فراموشی خود

﴿ گفتار هشتم آیات ۲۰ و ۲۱ ﴿ ۱۹۱ ﴾ ﴾

۱۹۲	تلوات صحیح
۱۹۳	رعایت تقوا برای حفظ شعله‌ی ایمان
۱۹۶	ترک تقوا، خدافراموشی و خودفراموشی
۱۹۶	مواردی از خودفراموشی اجتماعی
۲۰۰	یکسان نبودن بهشتیان و دوزخیان
۲۰۱	تفاوت ملت ایران، قبل و بعد از انقلاب اسلامی
۲۰۲	اهمیت مراقبت از جامعه برای باقی ماندن در مسیر بهشت
۲۰۵	معنای «فُوز»
۲۰۵	تکامل و رسیدن به لقاء الله؛ پاداش اهل بهشت
۲۰۶	ممکن نبودن تحمّل وحی قرآن توسط کوه
۲۰۹	اهمیت تفکر درباره‌ی حقایق قرآن

﴿ گفتار نهم / آیات ۲۲ و ۲۳ و ۲۱۱ ﴾

- ۲۱۵ اولین صفت الهی؛ صفت وحدانیت
- ۲۱۷ اهمیت مطالعه و تفکر در ابعاد مختلف توحید
- ۲۱۷ خداوند؛ دانای آشکار و همه‌ی مراتب غیب
- ۲۲۱ تفاوت صفات رحمان و رحیم
- ۲۲۳ خداوند؛ مالک و فرمانروای مطلق عالم
- ۲۲۵ خدای بسیار مقدّس و میزبان از نقصها و ضعفها
- ۲۲۶ معنای سلام؛ نداشتن قصد دعوا
- ۲۲۷ خداوند؛ اعطاکننده‌ی امنیت به مؤمنان
- ۲۲۸ مهیمن؛ یعنی تسلّط خداوند بر همه‌ی موجودات
- ۲۲۹ خداوند عزیز؛ بی‌روز شکست ناپذیر
- ۲۳۰ دو معنا برای صفت حجاب
- ۲۳۱ تکبّر؛ سزاوار ذات با عظمت الهی
- ۲۳۲ صفات برشمرده‌شده؛ همه مخصوص خدا
- ۲۳۲ علت تفاوت ابتدای آیات ۲۲ و ۲۳ با ابتدای آیه‌ی ۲۱

﴿ گفتار دهم / آیه‌ی ۲۴ و ۲۳۵ ﴾

- ۲۳۶ خالق؛ آفریننده‌ی عالم از روی اندازه و حساب
- ۲۳۷ باری؛ آفریننده‌ی اشیاء متفاوت و ممتاز از هم
- ۲۳۷ خداوند صورت بخش
- ۲۳۹ بحثی درباره‌ی اسماء حسنی
- ۲۵۱ اسماء حسنی الهی؛ وسیله‌ی یاد کردن خداوند
- ۲۵۲ غفلت از خدا؛ عامل انحراف انسان
- ۲۵۵ یاد خدا؛ فراری دهنده‌ی شیطان جتنی و انسی
- ۲۵۶ لزوم یاد کردن خدا در همه حال

۲۵۸ تسبیح خداوند توسط تمام موجودات
۲۶۰ خدای شکست‌ناپذیر
۲۶۲ خدای حکیم

﴿ اَعْلَام و نَمَائِه‌ها ﴾

..... فهرست اَعْلَام و نَمَائِه‌ها کتاب

www.ketab.ir